

*Пархоменко О. О., науковий співробітник НДЛ морально-психологічного супроводження службово-бойової діяльності внутрішніх військ НДЦ Академії ВВ МВС України (м. Харків)*

## **ПРОФЕСІОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ З ОХОРОНИ ОСОБЛИВО ВАЖЛИВИХ ДЕРЖАВНИХ ОБ'ЄКТІВ**

*У статті представлені деякі професійно важливі якості та мотиви діяльності, що дозволяють досягти професіоналізму, а також психологічні якості, що негативно впливають на ефективність професійної діяльності військовослужбовців спеціальних підрозділів з охорони особливо важливих об'єктів.*

*Ключові слова: військовослужбовці, професіографічні особливості, професіограма, охорона, захист, спеціальний підрозділ, внутрішні війська МВС України, професійний психологічний відбір.*

*В статье представлены некоторые профессионально важные качества и мотивы деятельности, позволяющие достичь профессионализма, а также психологические качества, негативно влияющие на эффективность профессиональной деятельности военнослужащих специальных подразделений по охране особо важных объектов.*

*Ключевые слова: военнослужащие, профессиографические особенности, профессиограмма, охрана, защита, специальное подразделение, внутренние войска МВД Украины, профессиональный психологический отбор.*

**Постановка проблеми.** Внутрішні війська МВС України - це воєнізовані формування, призначені для охорони та оборони особливо важливих об'єктів (ОВО), для участі в охороні громадського порядку та боротьбі із злочинністю. Одним з найважливіших завдань, які виконують військовослужбовці внутрішніх військ, є охорона та оборона особливо важливих об'єктів України. Під час виконання службових обов'язків особовий склад наражається великій небезпеці, зіштовхується з фактами протиправної і злочинної діяльності, перебуває в умовах підвищеного ризику для життя і здоров'я. Необхідно відмітити, що на військовослужбовців спеціальних підрозділів з охорони особливо важливих об'єктів, впливає той факт, що існує небезпека безпосередньо від самих об'єктів, на яких зберігаються токсичні, радіоактивні, вибухові, речовини тощо. Такі особливості умов служби чинять негативний вплив на психіку військовослужбовців та інколи викликають негативне ставлення до професійної діяльності. Виходячи з цього, визначальними характеристиками виконання цих завдань є ризик та небезпека, з якими військовослужбовці зіштовхуються кожного дня.

У зв'язку з цим, гостро постають питання щодо проведення професіографічного аналізу діяльності

військовослужбовців спеціальних підрозділів з охорони особливо важливих об'єктів з метою якісного відбору та комплектування висококваліфікованими кадрами для проходження служби у вищезазначених підрозділах та їх подальшої ефективної діяльності. Вивчення сучасних теоретичних концепцій психології праці дозволило зробити висновок, що ефективний професійний психологічний відбір повинен ґрунтуватися не лише на виявленні й зіставленні особистісних характеристик конкретного суб'єкта діяльності з існуючою моделлю професії, яка включає як основні професійно важливі якості та мотиви діяльності, що дозволяють досягти професіоналізму так і вивчення психологічних якостей, що негативно впливають на ефективність професійної діяльності. Для вирішення цього питання найкраще застосовувати професіографічний підхід до вивчення професійної діяльності військовослужбовців внутрішніх військ, який ґрунтується на застосуванні комплексу наступних методів: аналіз документації, експертна оцінка, бесіда, спостереження й професіографія [1].

**Аналіз останніх досліджень публікацій.** Професіографічним описом діяльності підрозділів Міністерства внутрішніх справ України займались Д. О. Александров, М. І. Ануфрієв, В. І. Барко, Ю. Б. Ірхін, Л. І. Казміренко, Г. О. Юхновець [3,

4, 5]. Аналіз результатів дослідження професійної діяльності та проведення професійного психологічного відбору показав, що загальнотеоретичні аспекти проблеми наведені в роботах Б.Г. Ананьєва, С.П. Бочарової, В.І. Барка, О.М. Леонтєва, Б.Ф. Ломова, С.Л. Рубінштейна, В.Д. Шадрікова та ін. Різноманітні аспекти цієї проблеми відображені в наукових працях, К.К. Платонова, В.А. Бодрова, Г.В. Ложкіна, М.С. Корольчука, П.П. Криворучка, В.Ф. Ковалевського, Б.В. Кулагіна, Н.В. Макаренка, Є.О. Мілеряна, І.А. Сапова, А.С. Солодкова, І.І. Приходько, О.В. Тімченка та ін., в яких розкрито поняття “професійний психологічний відбір”, визначені його принципи, структура і система. Професіографічний підхід до аналізу професійної діяльності широко розглядається у працях К.О. Абульханової-Славської, О.О. Бодальова, А.О. Деркача, Є.О. Клімова, В.Г. Михайловського, В.А. Пономаренка, А.А. Реана, В.Д. Шадрікова та багатьох інших. Однак, в основному, об'єктом їх досліджень були професії, в яких взаємодія суб'єкт – об'єкт праці відбувається в системі “людини-техніка”: льотчики, космонавти, пожежники, оператори різних систем. Проте, незважаючи на свою актуальність, проблема відбору кандидатів для проходження служби у спеціальних підрозділах з охорони особливо важливих об'єктів з урахуванням специфіки професійної діяльності у звичайних та екстремальних умовах не були предметом спеціального вивчення.

**Метою статті** є розкриття професійно важливих якостей та визначення основних мотивів діяльності військовослужбовців спеціальних підрозділів з охорони особливо важливих об'єктів, що дозволяють досягти професіоналізму, а також психологічні якості, що негативно впливають на ефективність професійної діяльності.

**Виклад основного матеріалу.** Термін «професіографія» походить від лат. «professio» - постійний фах, джерело існування та грец. «grapho» - пишу [7]. Поняття професіографії містить у собі проведення професіографічного дослідження, результатом якого стає професіограма. Сутність професіографії визначена в самому терміні, тобто це

описово-технічна характеристика видів професійної діяльності. Проблема професійного психологічного відбору висуває на перший план реалізацію одного з його основних завдань, а саме вивчення діяльності (професійної або навчальної) з огляду на вимоги, що висуваються даною діяльністю до особистісних якостей, психологічних здібностей, психофізіологічних можливостей людини та ін..

Існує безліч різних методів професіографічного аналізу, однак більшість їх можна поділити на п'ять категорій, а саме: самозвіт, безпосереднє спостереження, аналіз документації, інтерв'ю, опитувальні методи.

Вивчення професійної діяльності здійснюється для визначення всієї сукупності професійно важливих якостей, виявлення вимог, які вона пред'являє до психологічних і особистісних характеристик людини як суб'єкта праці. Результатом вивчення професії є професіограма - документ, у якому міститься опис специфіки професійної діяльності та вимог, що висуваються професією до особистісних якостей, психологічних здібностей, психофізіологічних особливостей людини [1]. Вона включає опис умов праці, прав та обов'язків працівника, необхідних знань, умінь та навичок, професійно важливих якостей, а також протипоказань щодо стану здоров'я. Професіограма дозволяє визначити професійну придатність людини. Її важливою складовою є психограма – характеристика мотиваційної, вольової, емоційної сфери спеціаліста, це психологічний портрет професії, представлений групою психологічних функцій, актуалізуючи конкретною професією [6].

Дане положення лягло в основу пошуку шляхів вирішення проблеми вдосконалення професійного психологічного відбору військових фахівців з охорони особливо важливих об'єктів. Нами було проведено дослідження щодо професіографічних особливостей діяльності фахівців з охорони особливо важливих державних об'єктів. При проведенні дослідження використовувався метод експертної оцінки. Відбір експертів (48 чол.) проходив за наступними критеріями:

успішність проходження військової служби; професійний авторитет у середовищі товаришів по службі; професійне довголіття (стаж роботи зі спеціальності більше 10 років); проходження військової служби в оперативних частинах і підрозділах спеціального призначення; участь у бойових діях, миротворчих місіях, ліквідаціях наслідків аварій й екологічних катастроф.

Проведене професіографічне дослідження показало, що на ефективність професійної діяльності військовослужбовців з охорони особливо важливих об'єктів істотний вплив мають різні зовнішні й внутрішні фактори. До зовнішніх факторів відносяться: соціально-економічна й політична стабільність військової служби, службово-функціональні взаємини між суб'єктами й об'єктами діяльності, психологічний клімат у військовому підрозділі, умови праці (звичайні й екстремальні), побут й ін.. До внутрішніх факторів належать: рівень професійної підготовленості військовослужбовця (отримані знання, уміння й навички), сформованість професійно важливих якостей, що дозволяють досягти професіоналізму, самовдосконалення та самореалізації фахівця, забезпечення високого рівня мотивації досягнень у професійній діяльності [2].

У результаті аналізу професіографічних особливостей діяльності фахівців з охорони особливо важливих державних об'єктів були виявлені основні структурно-функціональні складові професіограми, які наведені у таблиці 1.

Факторний аналіз дав змогу поділити професійно важливі якості, які були виявлені серед військовослужбовців з охорони особливо важливих об'єктів, на необхідні та достатні. До необхідних віднесені: спостережливість, координація дій підлеглих, упевненість у собі, сміливість, відповідальність за прийняття рішення, професіоналізм, емоційно-вольова стійкість, здатність до

прийняття рішень в екстремальних умовах і до точних та координованих дій в умовах дефіциту часу та стресу. До достатніх: здатність до висновків, аналізу й синтезу, висока адаптивність, об'єктивність оцінки результатів праці, високий рівень фізичної підготовленості, неординарні організаторські якості, здатність до прогнозування ймовірних проблемних питань та їх ефективне вирішення та ін..

Необхідними мотивами є: любов до Батьківщини, ненависть до ворога, почуття військового обов'язку, прагнення відзначитися, отримати нагороду; достатніми – матеріальний мотив, соціальні пільги, можливість отримання житла, швидке досягнення пенсії, престижність професії – «спецназівця».

Серед психологічних якостей, що негативно впливають на ефективність професійної діяльності, основними є: безвідповідальність, легковажність, недисциплінованість, низький рівень професійної компетентності, стереотипні методи й форми роботи, нервово-психічна нестійкість, низький рівень адаптації і фізичної підготовленості, дезорганізованість.

Таким чином, діяльність військовослужбовців з охорони ОВО проходить в умовах, що є екстремальними за своїм характером, пов'язана з дією стресових чинників підвищеної інтенсивності та несе у собі безпосередню небезпеку для життя та здоров'я її суб'єкта під час і після виконання службових обов'язків. На наш погляд професіографічне вивчення спеціальностей та впровадження результатів при визначенні придатності військовослужбовців внутрішніх військ, які залучаються для охорони та оборони особливо важливих об'єктів, дозволить ефективно та якісно комплектувати кадрами ці підрозділи (оскільки особливості служби значно відрізняються від стандартних умов для яких сформульовані узагальнені принципи відбору кандидатів)

## Професіограма військовослужбовця з охорони та оборони особливо важливих державних об'єктів

Мета: Ефективне функціонування системи охорони особливо важливих державних об'єктів

Пор. №	Об'єктивні характеристики діяльності			Суб'єктивні характеристики					
	Завдання	Соціально-психологічні функції	Результати праці	Професійно-рольові характеристики			Професійно важливі якості		Психологічні якості, що негативно впливають на ефективність професійної діяльності
				Знання	Уміння	Навички	Індивідуальні якості	Професійні якості	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
<i>Методологія професійної діяльності військовослужбовця з охорони та оборони особливо важливих державних об'єктів</i>									
1	Постійне вдосконалення методів професійної діяльності військово-службовця з охорони та оборони особливо важливих державних об'єктів	Чітке розуміння мети, та необхідності охорони та оборони особливо важливих державних об'єктів	Визначення головних напрямків діяльності, виявлення основних проблем і застосування оптимальних заходів охорони та оборони ОВО	Тактичної підготовки, основ психології та інших дисциплін, що формують світоглядний рівень особистості	Виявляти головну проблему в різних умовах діяльності, визначати шляхи її вирішення	Аналіз теорії і практики охорони та оборони ОВО, розробка стратегії діяльності з урахуванням реальних умов	Аналітичне мислення, спостережливість, здатність до ініціативи та пошуку оптимальних рішень	Спостережливість, концентрація уваги, врівноваженість, здатність до висновків, аналізу й синтезу, координації дій підлеглих	Безвідповідальність, легковажність, недисциплінованість, бюрократично-авторитарний стереотип спілкування у військовому колективі

		Прийняття рішень, планування та розробка тактики дій, застосування її в реальних умовах, систематизація, узагальнення й корекція результатів	Розв'язання конкретних професійних завдань	Теоретичних основ ведення бою й алгоритму його ведення у різних умовах	Вибирати найефективніші методи здійснення охорони та оборони ОВО, реалізовувати оптимальні алгоритми діяльності, об'єктивно оцінювати результати діяльності	Застосування алгоритму й технології діяльності, адекватної предмету, методам, формам і реальним умовам, корекція діяльності	Упевненість у собі, сміливість, відповідальність за прийняття рішення, професіоналізм	Чітка позиція при формулюванні завдань і постійна включеність у процес їх вирішення, спостережливість, ініціативність, об'єктивність оцінки результатів праці	Авторитарне розуміння принципу єдиноначальності, низький рівень професійної компетентності, стереотипні методи й форми роботи
2	Підтримання в постійній бойовій і мобілізаційній готовності підрозділів з охорони та оборони ОВО	Розробка планів бойової підготовки та системи заходів забезпечення мобілізаційної готовності	Відповідність вимогам ступенів бойової й мобілізаційної готовності підрозділів з охорони та оборони ОВО в сучасних умовах	Основ організації і тактики дій, щодо охорони та оборони ОВО, вимог керівних документів	На високому рівні виконувати професійні обов'язки в будь-яких умовах	Чітке й оперативне реагування на будь-які порушення як на об'єкті, так і поблизу нього, якісне	Емоційно-вольова стійкість, висока адаптивність, спостережливість, дисциплінованість,	Здатність до прийняття рішень в екстремальних умовах і до точних та координованих дій в	Нервово-психічна нестійкість, низький рівень адаптації і фізичної підготовленості, дезорганізованість

2		підрозділів з охорони та оборони ОВО, організація й контроль їхнього виконання				несення чергувань, миттєве висування до місць посилення постів	високий рівень фізичної підготовленості	умовах дефіциту часу та стресу	
3	Морально-психологічне забезпечення (МПЗ) особового складу підрозділів з охорони та оборони ОВО в різних умовах діяльності	Зміцнення духовного, морально-психологічного стану (МПС) підрозділів з охорони та оборони ОВО	Досягнення високого морально-психологічного стану військовослужбовців у різних умовах	Теоретичних основ педагогіки і психології, методики організації МПЗ життєдіяльності військ	Виявляти основні фактори, що впливають на МПС особового складу й уміти вибрати раціональну технологію та алгоритм дій	Планування системи заходів МПЗ особового складу, організація, контроль і координація їх виконання	Високі морально-етичні якості, комунікативність, авторитетність	Схильність до роботи з людьми, педагогічні здібності, тактовність, здатність переконуючого впливу на підлеглих	Невміння працювати з людьми, песимізм, низькі моральні якості

**Організаційно-управлінська й психолого-педагогічна діяльність**

4	Керівництво підрозділом з охорони та оборони особливо важливих державних об'єктів	Створення необхідних умов для ефективного функціонування підрозділів з охорони та оборони ОВО	Ефективне функціонування підрозділів з охорони та оборони ОВО у повсякденній діяльності та у разі надзвичайних обставин	Статутів ЗСУ, статутів бойової служби та нормативних документів які регламентують порядок проходження служби у підрозділах з охорони особливо важливих об'єктів	Аналізувати несення бойової служби підрозділу охорони, оптимально використовувати шляхи поліпшення і вдосконалення системи охорони	Прийняття управлінських рішень, планування системи охорони та оборони об'єкту за типовими сценаріями протиправних дій, організація та контроль за їх виконанням	Висока працездатність, активність, наполегливість, ініціативність, організованість, спостережливість	Організаторська кмітливості, товарицькість, розуміння мотивації і цінностей об'єктів взаємодії, прагматизм, контактність із колективом, вимогливість	Низький рівень професійної компетентності, прагнення до абсолютної влади, дистанційованість від підлеглих
5	Участь у розробці й реалізації системи заходів безпеки об'єктів, які знаходяться під охороною	Розробка напрямків і заходів забезпечення безпеки на охороняємому об'єкті	Створення системи раціонального функціонування всіх елементів забезпечення безпеки для підтримання високого рівня бойової готовності	Вимог керівних документів, що регламентують функціонування підрозділів з охорони особливо важливих об'єктів	Прогнозувати, визначати стратегію та координувати діяльність в системі забезпечення безпеки об'єкту	Якісна взаємодія керівників підрозділу охорони та оборони особливо важливих об'єктів з підлеглими	Високий рівень розвитку когнітивних здібностей, (спостережливості, уваги та ін.)	Неординарні організаторські якості, здатність до прогнозування ймовірних проблемних питань та їх ефективне вирішення	Лібералізм, інертність, слабовілля, прагнення уникнути відповідальності, безініціативність

6	Навчання особового складу підрозділів з охорони та оборони ОВО за фахом	Проведення навчальних занять із підлеглими з тактичної, вогневої та фізичної підготовки, з експлуатації технологічного обладнання об'єктів	Підвищення рівня професійних знань, формування вмінь і навичок у особового складу	Тактики, основ експлуатації озброєння та техніки, рукопашного бою, нормативних документів з охорони та оборони особливо важливих об'єктів, психології,	Визначати оптимальні методи, засоби й технологію навчання	Методично правильне передавання необхідних знань, формування вмінь і навичок з охорони та оборони ОВО і вміння зацікавити тих, хто навчається	Довгострокова пам'ять, педагогічна переконаність, схильність до творчості, стриманість, вимогливість	Професійна компетентність, необхідний рівень педагогічних здібностей, психолого-педагогічна ерудиція	Конфліктність, невміння працювати з людьми, нерівноважність
7	Проведення системи контролю-профілактичних заходів на об'єктах	Контроль безпеки експлуатації технічних засобів охорони, дотримання протипожежної безпеки на охороняємих об'єктах	Профілактика травматизму і турбота про збереження здоров'я військовослужбовців, підтримання в робочому стані матеріально-технічної бази	Правил безпеки експлуатації обладнання та технічних засобів охорони, методики пожежогасіння	Працювати на технічних засобах охорони (постановка та зняття з охорони), швидко локалізувати вогонь та ліквідувати пожежу	Правильного та безпечного експлуатування технічних засобів охорони та іншої техніки з дотриманням правил протипожежної безпеки	Продуктивне мислення, упевненість у собі, обережність, ретельність, відповідальність	Висока вимогливість до себе й підлеглих, оперативність, здатність до прогнозування	Невміння швидко включатись у практичну діяльність і впливати на підлеглий особовий склад

		Перевірка охороняємого майна, яке знаходиться під охороною та обороною згідно з табелем посту	Збереження майна цілим та неушкодженим згідно з кількісними показниками	Нормативних документів зі обліку матеріальних засобів і положень законодавства про відповідальність за втрату майна	Регулярно здійснювати перевірку майна під час прийняття та здачі охороняємого посту	Володіння основними арифметичними навичками та вмінням розпізнавати матеріальні засоби за їх назвою	Стойка увага, репродуктивне мислення, наполегливість	Чесність, принциповість, об'єктивність, вимогливість	Непоследовність дій, недовіра до підлеглих, підвищена тривожність, стомлюваність
8	Постійне вдосконалення загальної і професійної підготовленості	Підвищення рівня професійної компетентності	Оволодіння сучасними технологіями організації охорони та оборони, управлінської діяльності у військовій сфері	Продуктивної моделі, алгоритму й організації охорони	Ефективно діяти на всіх напрямках військової праці та сполучати теоретичний аналіз із практичним вирішенням завдань	Опанування нових знань, прогресивних технологій та інновацій в охоронній та оборонній галузі	Мотивація професійного самовдосконалення, активізація потенціалу	Постійна готовність до прийняття рішень, здатність керувати раптово виникаючими ситуаціями	Нездатність до об'єктивної оцінки своєї професійної діяльності
		Самореалізація у професійній діяльності та повсякденному житті	Досягнення оптимального рівня професійної компетентності та сформованість індивідуального стилю керівництва	Сутності професійної діяльності, алгоритмів і технологій досягнення в ній вершин	Аналізувати умови, процес і результати праці як джерела безперервного саморозвитку	Володіння інноваційним стилем професійної діяльності	Високий рівень інтелекту, гуманність, відповідальність	Висока адаптивність, інноваційність, прогностичність, презентабельність	Небажання підтверджувати престижність своєї праці для саморозвитку та самореалізації

**Висновки.** Особовий склад спеціальних підрозділів з охорони особливо важливих об'єктів повинен мати психологічні характеристики, які дозволять ефективно виконувати службово-бойові завдання, покладені на ці підрозділи. Було

встановлено, що серед таких характеристик значне місце мають наступні:

- професійно важливі якості, провідними серед яких є: спостережливість, координація дій підлеглих, сміливість, відповідальність за прийняття рішення,

емоційно-вольова стійкість, висока адаптивність, здатність до прийняття рішень в екстремальних умовах і до точних та координованих дій в умовах дефіциту часу та стресу;

- мотиви: любов до Батьківщини, почуття військового обов'язку, взаємовиручка, випробувати свої можливості, заробити грошей, можливість отримання житла, швидке досягнення пенсії, престижність професії – «спецназівця»;

- психологічні якості, що негативно впливають на ефективність професійної діяльності, основними є: безвідповідальність, легковажність, недисциплінованість, низький

рівень професійної компетентності, нервово-психічна нестійкість, низький рівень адаптації і фізичної підготовленості, дезорганізованість.

Подальше вивчення рівня розвитку професійно важливих якостей особового складу вищезазначених підрозділів дозволить зменшити час на їх підготовку, у цілому підвищить ефективність виконання службово-бойових завдань за рахунок якісного професійного психологічного відбору кандидатів для проходження служби у цих підрозділах та психологічного супроводження службово-бойової діяльності.

### Література

1. Автоматизований психодіагностичний комплекс визначення професійної придатності кандидатів на військову службу у внутрішні війська МВС України і навчання у вищі військові навчальні заклади МВС України: монографія [І.В. Воробйова, І.І. Приходько, С.Т. Полторак та ін.] – Х. : Акад. ВВ МВС України, 2011. – 386 с.

2. Приходько І.І. Професійний психологічний відбір майбутніх офіцерів внутрішніх військ МВС України: Монографія. – Х.: Акад. ВВ МВС України, 2008. – 190 с.

3. Ануфрієв М.І. Професіографічна характеристика основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України (кваліфікаційні характеристики професій, професіограми основних спеціальностей) : Довідковий посібник / [М.І. Ануфрієв, Ю.Б. Ірхін, Курко М.Н. та ін.]. – К. : МВС України, КІВС, 2003. – 80 с.

4. Барко В.І. Професіографічний опис основних видів діяльності в органах внутрішніх справ України: Практичний посібник / [В.І. Барко, Ю.Б. Ірхін та ін.]. – К.: Київський нац. ун-т внутр. справ, ДП «Друкарня МВС», 2007. – 100 с.

5. Александров Д.О. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників ОВС (професійно-психологічна підготовка працівників оперативних підрозділів) / [Д.О.Александров, Г.О.Юхновець, Л.І.Казміренко та ін.] – К., 2002. – 107 с.

6. Психология профессий: Учебное пособие для студентов вузов. – 2-е изд., перераб., доп. – М.: Екатеринбург: Деловая книга, 2003. – 336 с.

7. Большой психологический словарь / [под. ред. Б. Мещерякова, В. Зинченко]. – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2003. – 672 с.

*Parkhomenko O. O., research associate of research laboratory*

### **PECULIARITIES OF ACTIVITIES, WHICH IMPORTANT TO THE PSYCHOLOGICAL DESCRIPTIONS OF MILITARY OCCUPATIONS THAT IMPLEMENT THE PROTECTION OF VERY IMPORTANT STATE OBJECTS**

*This article presents the study of the professional activity which was carried out with a view to determine the entire set of professionally important qualities, identify the requirements that it imposes on psychological and personal characteristics of the person as the subject of work. During description activity of special units for the protection of very important state objects were find out, that on their effectiveness have an influence different inner and outer factors. The outer factors are: social, economic and political stability of military service, conditions of service (ordinary and extreme), service and functional relations between object and subject of activity, psychological climate in military unite and others. The inner are: level of professional and battle training, professionally important qualities which help to achieve professionalism, self-improvement and self-realization, high level of motivation and others. Also are given some of the professionally important qualities and motives of activity, which allows achieve excellence, also psychological qualities, which have negative impact on the effectiveness of professional activity of special units for the protection of very important state objects.*

*Keywords: militaryman, descriptions of occupations, professiogramme, security, defense, special unit, interior troops ministry of internal affairs Ukraine, professional psychological selection*